

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

## **НАУКА МАЙБУТНЬОГО**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ ТА  
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(15), 2025

Мукачево

2. Гавриш Н.В. (2022). Ігрові технології в педагогіці. Черкаси: Вертикаль.
3. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). (1994). Київ. Райдуга. URL: [www.info-library.com.ua/books-text-563.html](http://www.info-library.com.ua/books-text-563.html)
4. Докукіна О.М. (2008). Національне виховання дітей і молоді. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України ;головний ред.. В.Г. Кремень. Київ.
5. Драгоманов М.П. (1991). Вибране. Київ: Либідь.
6. Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (з доповненням № 4017-IX від 10.10.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/375-17#Text>
7. Кравченко Т.М. (2023). Психологічні засади виховання в умовах війни. Освіта України.
8. Лаппо В.В. (2012). Методика виховної роботи в літніх оздоровчих таборах: Навчальний посібник. Івано-Франківськ: НАІР.
9. Пометун О.І. (2020). Теорія та методика громадянської освіти. К.: Генеза.

УДК 37.018.43:-057.874(045)

**Шуфрич К. Я.,**  
здобувачка вищої освіти  
Мукачівський державний університет  
**Лалак Н. В.**  
канд.пед.наук, доцент,  
Мукачівський державний університет

## ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ

*У статті порушено проблему організації дистанційного навчання молодших школярів. Авторами зацентовано увагу на особливостях засвоєння знань у синхронному/асинхронному режимах навчання, важливості налагодження комунікації з батьками, плануванні уроків із використанням технологій дистанційного навчання. Зазначено, що в умовах сьогодення українське дистанційне навчання забезпечено різномірною онлайн-підтримкою педагогів та здобувачів освіти. Однак поряд з цим, залишаються питання, які очікують на своє подальше вирішення, зокрема це: технічний аспект організації дистанційного навчання; потреба у підвищенні цифрової грамотності всіх учасників освітнього процесу.*

**Ключові слова:** дистанційне навчання, молодші школярі, цифрові технології, інформаційні ресурси.

*The article raises the issue of organizing distance learning for junior schoolchildren. The authors focus on the peculiarities of learning in synchronous/asynchronous learning modes, the importance of establishing communication with parents, and planning lessons using distance learning technologies. It is noted that in today's conditions, Ukrainian distance learning is provided with diverse online support for teachers and students. However, at the same time, there are still issues that need to be addressed, in particular: the technical aspect of organizing distance learning; the need to increase the digital literacy of all participants in the educational process.*

**Keywords:** distance learning, junior schoolchildren, digital technologies, information resources.

Дистанційне навчання – одна із форм навчання, яка виникла й удосконалювалася разом із розвитком інтернет-технологій, і на сьогодні має чіткі характерні ознаки, принципи та певні методичні напрацювання. Дотепер дистанційне навчання було камерною формою, зазвичай, для дорослих людей або учнів, які прагнули поглибити свої знання, вміння у певній галузі.

Особливо широке запровадження дистанційної форми навчання в контексті сьогодення зумовлене поширенням пандемії COVID-19 та необхідністю дотримання всіх карантинних заходів задля збереження здоров'я і життя всіх учасників освітнього процесу. Другим викликом стало введення воєнного стану в Україні через військову агресію росії, що безперечно чинить вплив на освіту. Карантинні обмеження змінилися масовим переміщенням населення з великих міст та епіцентрів бойових дій, ракетними обстрілами, тривалими повітряними тривогами, відключеннями постачання електроенергії. Все це зумовило необхідність переходу на дистанційну і змішану форми здобуття освіти.

В останні десятиліття швидко розвиваються науково-методичні засади дистанційного навчання. Проблемам з питань розвитку дистанційної освіти присвячені наукові студії багатьох зарубіжних науковців (Р. Деллінг, Г. Рамбле, Д. Кіган, М. Сімонсон, М. Мур, А. Кларк, М. Томпсон ін.) та вітчизняних (Г. Козлакова, І. Козубовська, Є. Полат). Цінними для нашого дослідження є праці В. Кухаренко, В. Бондаренко, В. Олійник, в яких висвітлено сутність, особливості та історію розвитку дистанційної системи навчання. Методика проведення дистанційних занять знаходиться у процесі становлення, а принципи дистанційного навчання та його особливості стали серйозними викликами для системи початкової освіти.

**Мета статті** – розкрити концептуальні засади дистанційного навчання молодших школярів.

За Концепцією розвитку дистанційної освіти в Україні дистанційна освіта – це форма навчання, рівноцінна з очною, вечірнього, заочною та екстернатом,

що реалізується, в основному, за технологіями дистанційного навчання [2]. Завдяки таким перевагам, як гнучкість та вибір індивідуального темпу, часу навчання, дистанційне навчання складно інтегрувати у традиційну класно-урочну систему.

Дистанційне навчання може відбуватися в синхронному або асинхронному режимі. Синхронний режим - це такий вид взаємодії, коли всі учасники освітнього процесу спілкуються, навчаються та передають один одному інформацію в спільному електронному середовищі. При цьому вони використовують спеціальні програми для аудіо- та відеоконференції. Такий формат найбільш схожий до оф-флайн навчання. Асинхронний режим передбачає такий вид взаємодії, під час якої учасники взаємодіють між собою із деякою затримкою в часі, обмінюючись завданнями та їх розв'язком за допомогою різноманітних засобів дистанційного зв'язку, таких як електронна пошта, форуми, соціальні мережі, тощо. Це вже більш самостійна форма навчання, яка має бути під контролем педагога.

Організацію дистанційного навчання ефективніше всього розпочати з соціальних мереж, служб обміну миттєвими повідомленнями у мобільних застосунках, які дозволяють створювати закриті групи, спільноти, чати, вести обговорення тем, завдань, проблем, інформації. Для спілкування у мережі серед більш 20 можливих сучасних користувачів месенджерів педагогу слід обрати той, яким користується більшість батьків учнів.

Як показує практика, дистанційне навчання - це добре організована й контрольована самоосвіта з використанням цифрових технологій, а крім того, мотивація та підтримка учнів. Інформаційними ресурсами дистанційного навчання, крім опрацювання підручників, в тому числі їх сканованих версій розміщених в Інтернет, передбачається постійне інтерактивне спілкування учня з учителем. Організація дистанційного навчання в початкових класах в значній мірі залежить від доступу до технічних ресурсів учнів і можливості підтримки та допомоги в її організації батьків.

Під дистанційним навчанням молодших школярів ми розуміємо

індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок та способів пізнавальної діяльності дітей, що відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [7].

Реалізація дистанційного навчання здобувачів початкової освіти вимагає створення оригінального інструментарію: програмного забезпечення та методичних коментарів. До прикладу, плануючи діяльність, частину уроку (20 хвилин) вчителям варто використовувати для відеопояснень, а іншу частину - для інтерактивної взаємодії та самостійного виконання завдань учнями. Необхідно враховувати, що під час онлайн-спілкування швидкість засвоєння навчального матеріалу учнями менша, ніж в очному навчанні. Отже, вчителю доцільно виділити найсуттєвіший контент теми та планувати для онлайн-уроків менший за обсягом матеріал.

У плануванні навчальних занять із використанням технологій дистанційного навчання вчитель може застосувати технологію «перевернутого класу», коли перед вивченням теми наступного уроку здобувачі освіти самостійно опрацьовують навчальне відео (презентацію), а в класі вчитель дає відповіді на питання дітей (якщо виникли) і пояснює незрозумілий матеріал.

Таким чином, дистанційне навчання в початковій школі в умовах сьогодення має свої характерні особливості: психологічні, адаптаційні, мотиваційні, матеріально-технічні, дидактичні, етичні, соціально-економічні, здоров'язберігаючі, безпекові, комунікативні. Основна роль педагогів – адаптувати методи, прийоми, способи педагогічної діяльності до реалій сьогодення, особливу увагу приділяючи психологічному стану школярів, збереженню мотивації до навчання, налагодженню ефективної комунікації в дистанційному просторі між усіма учасниками освітнього процесу.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія освіти / Академія пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень К. : ЮРІНКОМ ІНТЕР, 2008. 148 с.
2. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Київ: КПП, 2000. 12 с.

3. Наказ «Про затвердження Положення про дистанційне навчання» від 08.09.2020 № 1115. URL.: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#n2>.
4. Переваги дистанційної освіти в Україні. URL.: <http://www.forest.lviv.ua/statti/distance.html>.
5. Рукавішнікова О. В. Теоретичні питання організації дистанційного навчання в освітній роботі [Електронний ресурс] URL: [http://www.mcprv.ho.com.ua/docs/st\\_rykavishnikova1.htm](http://www.mcprv.ho.com.ua/docs/st_rykavishnikova1.htm).
6. Система дистанційного навчання. <https://phdpu.edu.ua/navchannya/systema-dystantsiinoho-navchannia/>.
7. Що таке дистанційна освіта: як вона працює? [Електронний ресурс] // URL : <http://www.vsemisto.info/osvita/2355-sho-take-vysha-osvita-jakvona-prazjuje>.